Legislativní změny a novinky ve druhém pololetí

V posledních měsících došlo ve školství k několika zásadním změnám. Dobrou zprávou je, že v mnoha oblastech získáváme více času na přípravu, u jiných se však musíme připravit na nové administrativní povinnosti. Ve školství vzrostla nervozita, zejména vlivem dopadů častých změn a jejich aplikace. Zasahují všechny oblasti, od pedagogické činnosti po řízení a finance.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Původně očekávaný termín účinnosti nového Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) se posunul na školní rok 2027/2028. Následující školní rok tedy bude ve znamení dvou souběžných systémů kurikulárních dokumentů. Školní rok 2026/2027 bude sloužit jako dobrovolně přípravné období. Jak uvedl ministr Plaga, v současné době vede MŠMT ČR diskusi o možnosti vytvoření verze „vzorového" ŠVP, který by měl usnadnit aplikaci změn spojených s reformou předškolního vzdělávání. Nutno však podotknout, že se velmi často zapomíná na skutečnost, že by školy měly věnovat pozornost obsahu a konceptu změn vzdělávacího systému v dokumentu Strategie 2030+, který se bez ohledu na změnu účinnosti kurikul postupně zavádí do pedagogické praxe. Jedná se zejména o oblast vzdělávacích strategií, například formativní techniky a hodnocení.

Vyhláška o školním stravování

Taktéž účinnost vyhlášky o školním stravování byla posunuta o další školní rok. Reálně je skutečně těžké říci, zda vyhláška zůstane ve stávající podobě také za rok. Diskuse o nové vyhlášce

o školním stravování je intenzivní a odráží především střet mezi moderními výživovými nároky a praktickou realitou provozu školních kuchyní. Jídelny se potýkají s kritickým nedostatkem kuchařek, jejich mzdy se často pohybují na hranici minimální mzdy. Reforma sice mění jídelníček, ale neřeší financování personálu. Kuchařky zvyklé na tradiční českou kuchyni mají často problém s moderním zpracováním surovin (např. luštěnin či ryb) tak, aby jídlo dětem chutnalo. A existuje silná obava, že zdravější, ale nezvyklá jídla děti nebudou jíst, což může vést k masivnímu a neefektivnímu vyhazování potravin. Důležitým aspektem jsou také lokální specifika dodavatelských řetězců. V některých regionech je problém sehnat dodavatele čerstvých a kvalitních surovin za ceny, které se vejdou do zákonných limitů. Neopomeňme ale důležité argumenty nutnosti změn, na které apeluje Státní zdravotní ústav. Reaguje na alarmující nárůst dětské obezity a špatné stravovací návyky a prosazuje snížení obsahu soli, cukru a omezení vysoce průmyslově zpracovaných potravin. Škola samozřejmě nemůže suplovat roli rodiny a vytvoření stravovacích preferencí pouze po své samostatné linii. Nicméně je významnou součástí života dítěte, a je tedy důležité změny postupně, systémově zohlednit. Můžeme tedy očekávat velmi dynamické období, v jehož rámci bude soustředěna pozornost na doplnění kapacit v oblasti metodické podpory zařízení školního stravování, proškolení pracovníků školních jídelen a ověření aplikovatelnosti změn v praxi.

Školní matrika – evidence absence dětí

Od jara 2025 se musí školy připravit na detailnější vykazování dat. Nově musí školní matriky předávat data o absenci dětí plnících povinné předškolní vzdělávání. Tato změna má podle MŠMT pomoci včas identifikovat ohrožené děti a předcházet vzdělávacímu neúspěchu.

Legislativa sice nestanovuje maximální limit omluvené absence, ale u neomluvené platí přísná pravidla. Pokud neomluvená absence přesáhne 100 hodin, je ředitelka MŠ povinna informovat Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) nebo obecní úřad, který situaci řeší. Obecní úřad (respektive obec s rozšířenou působností) řeší absenci dětí v mateřské škole především v případech, kdy jde o zanedbávání povinného předškolního vzdělávání. Do procesu vstupuje ve chvíli, kdy ředitelka MŠ vyčerpá vlastní možnosti nápravy a podá oficiální oznámení. Se zákonnými zástupci dítěte je zahájeno přestupkové řízení.

Co jste možná přehlédli – další novinky

Od září 2025 vstupují v platnost změny v oblasti **zápisů a odkladů povinné školní docházky**. Cílem je snížit vysoký počet odkladů v ČR. Dochází k upřesnění financování podpůrných opatření – stát se bude více zaměřovat na financování přímé pedagogické práce (asistenti, psychologové), zatímco technické pomůcky a některé služby jsou na bedrech škol a zřizovatelů. Od ledna 2026 je účinná taktéž Novela občanského zákoníku. Zákon nově výslovně definuje **nepřijatelnost tělesného trestání** a jiného ponižujícího zacházení, které se dotýká lidské důstojnosti dítěte. Přestože ve školách zákaz fyzických trestů platí dlouhodobě, nová úprava v Občanském zákoníku toto potvrzuje jako celospolečenskou normu. Pedagogové by měli být vnímavější k projevům dětí, které by mohly naznačovat nepřiměřené trestání v rodině, a v rámci osvěty s rodiči komunikovat o metodách výchovy bez násilí. Novela opustila striktní rozlišování na „střídavou" a „výlučnou" péči, které často vedlo k bojům mezi rodiči o terminologii. Nově se hovoří o **rozsahu péče** každého z rodičů. Prioritu má v praxi vždy dohoda rodičů před rozhodnutím soudu. Školy by měly v dokumentaci (včetně matrik) pracovat spíše s konkrétním nastavením péče než se starými termíny. Například Česká školní inspekce dlouhodobě zdůrazňuje, že oba rodiče mají **stejné právo na informace** o vzdělávání a prospívání dítěte, pokud nebyli tohoto práva zbaveni soudem. Za diskriminační lze považovat stav, kdy škola posílá informace (např. o akcích, platbách či pokrocích dítěte) pouze jednomu z rodičů (častěji matce) a druhého ignoruje. Škola nesmí v žádném případě vstupovat do sporů mezi rodiči ani stranit jednomu z nich. Pokud se rodiče na postupu neshodnou, škola musí vyžadovat doložení soudního rozhodnutí. Do té doby je povinna jednat s oběma jako s rovnocennými zákonnými zástupci. Při šetření stížnosti na diskriminaci ČŠI zjišťuje, zda škola aktivně komunikovala s oběma rodiči a zda jim vytvořila stejné podmínky pro zapojení do vzdělávacího procesu.

Závěrem nesmíme opomenout změny, které se dotkly zákoníku práce. Stát přestal přímo hradit náklady na platy provozních zaměstnanců škol. Tuto povinnost převedl stát na zřizovatele (obce), došlo ke změnám v oblasti výpovědní doby, změnám v oblasti platových tarifů a možnost sjednání kratší zkušební doby u vedoucích pedagogických pracovníků. ■

Mgr. Lenka Polášková